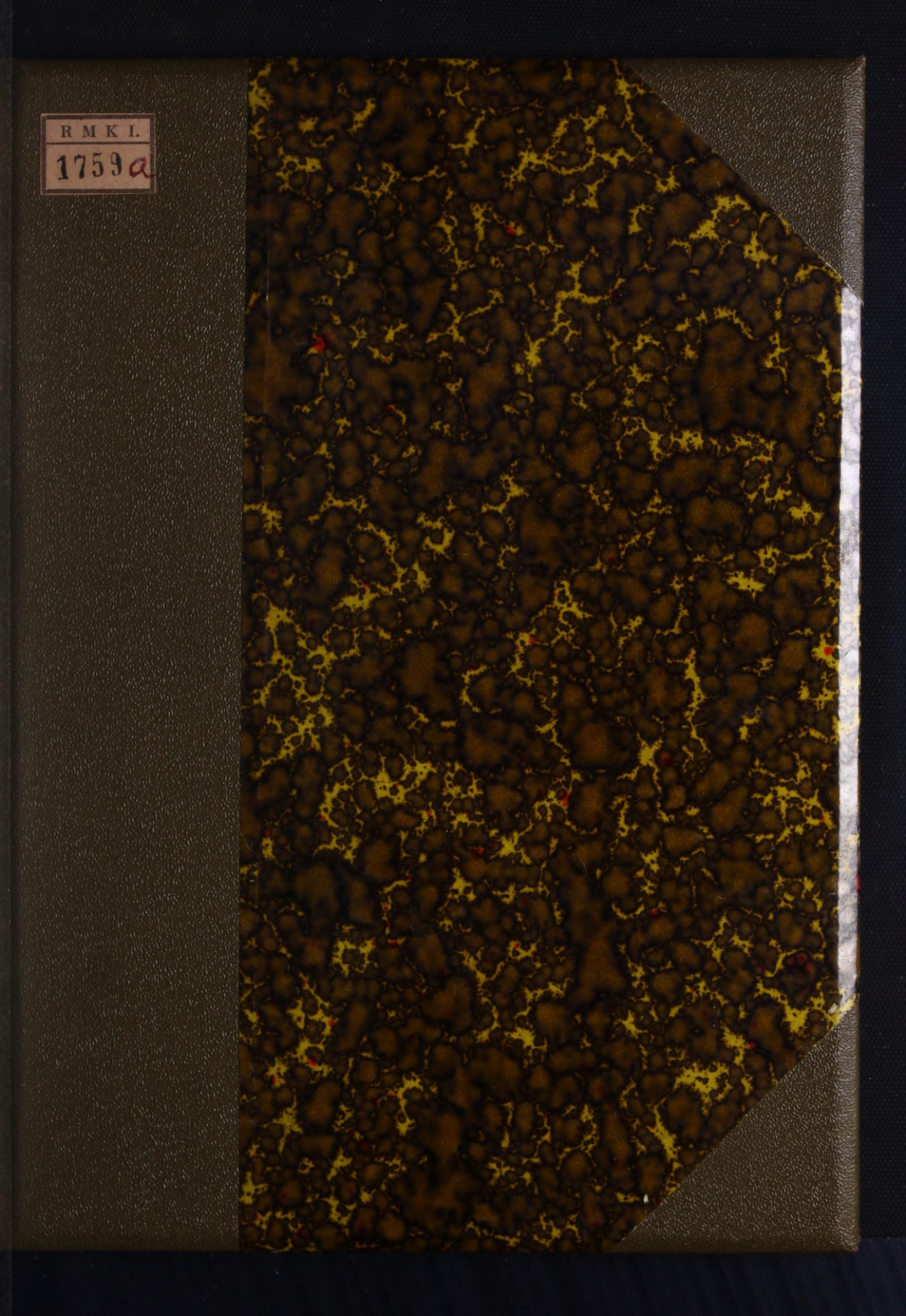
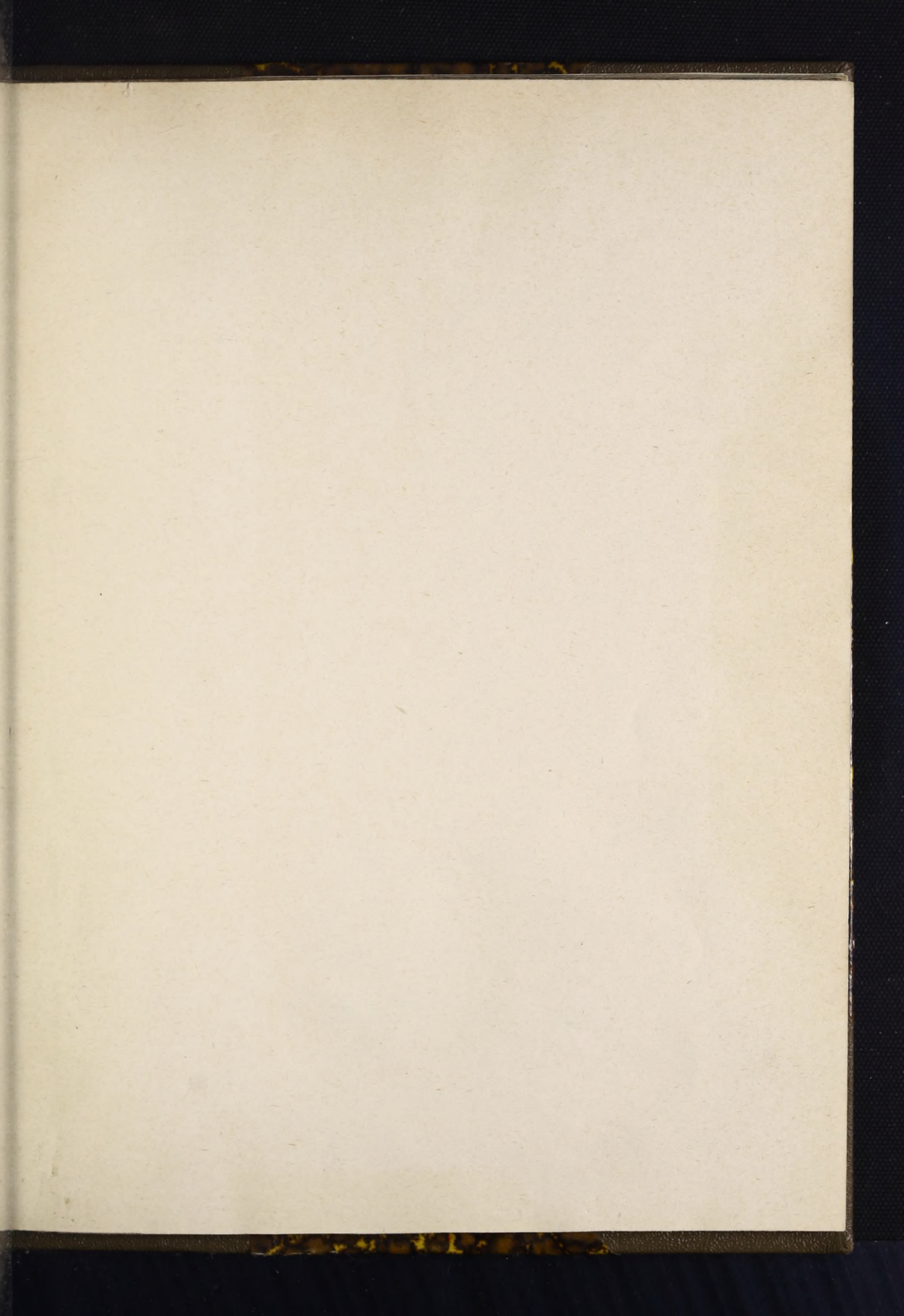

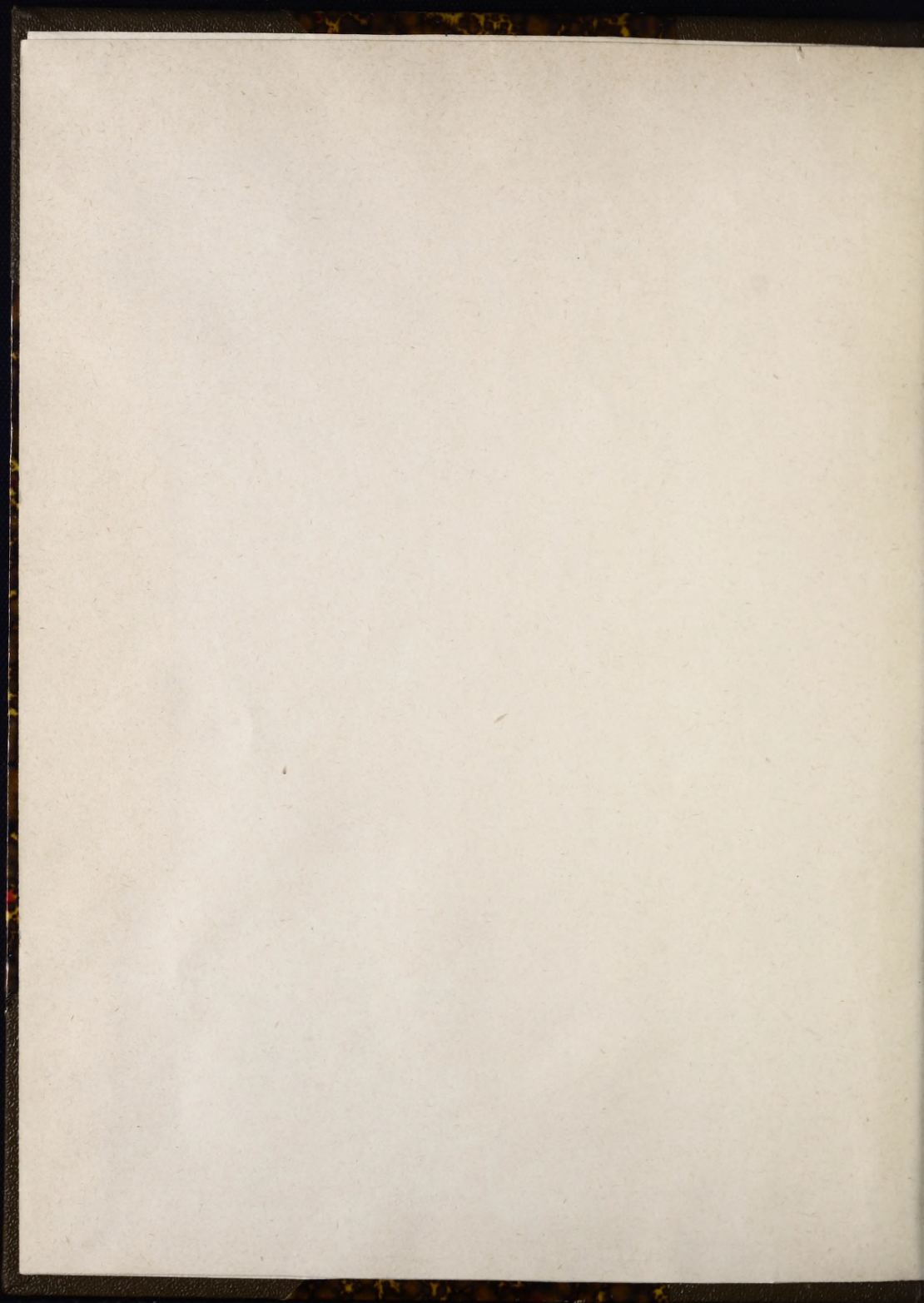
RMKL

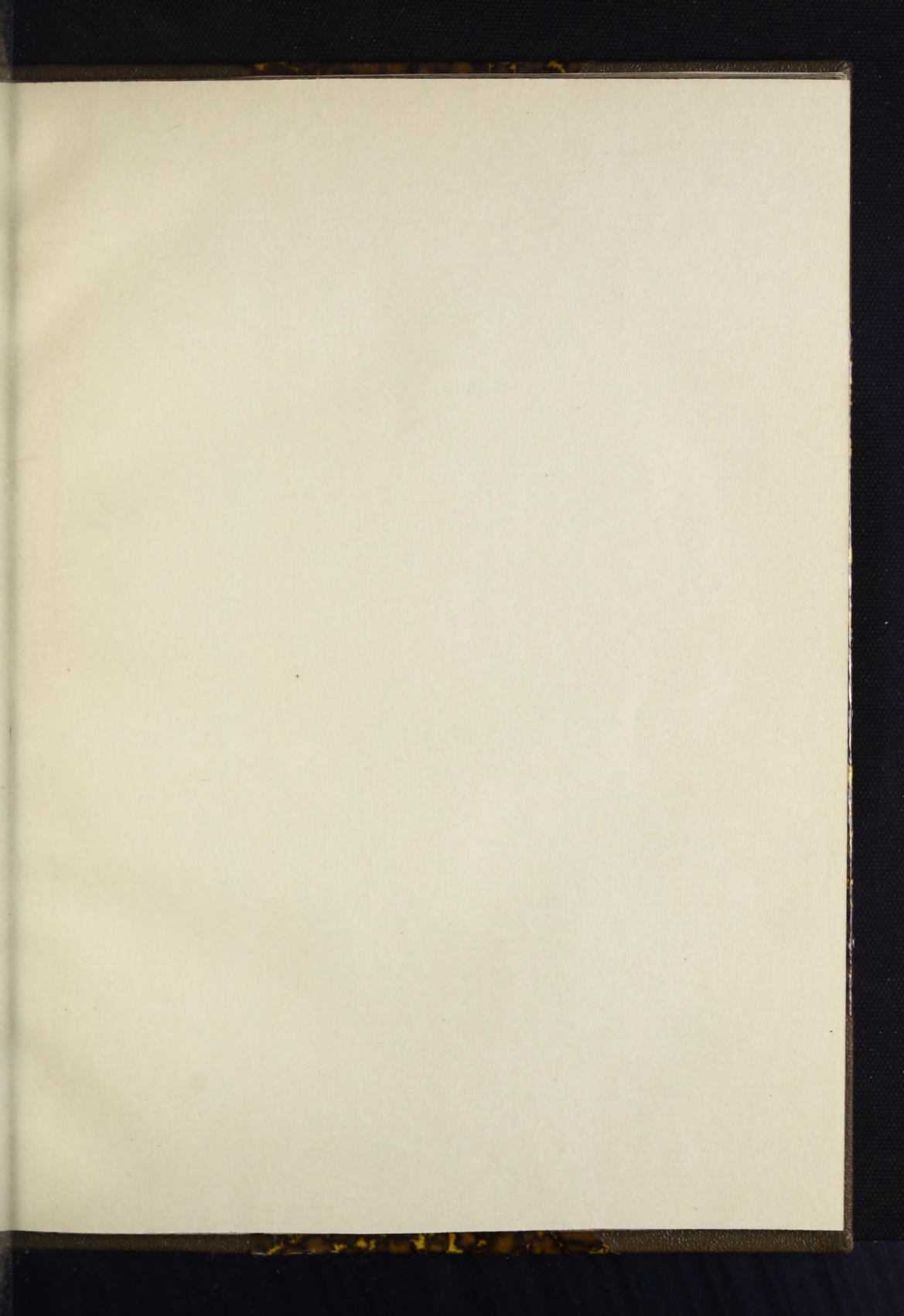
1759a

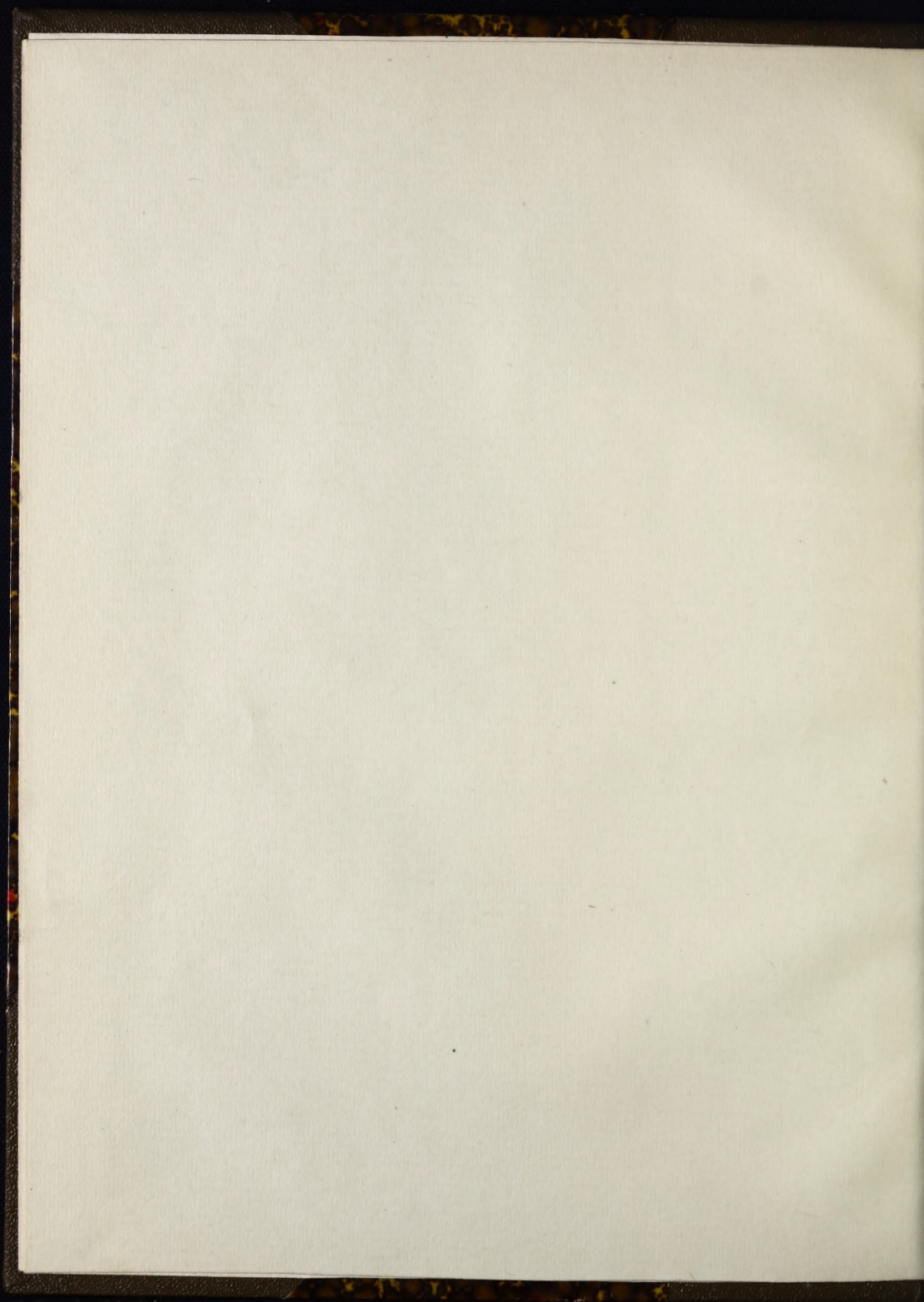
The image shows the front cover of a book. The spine and the corners are bound in a dark brown, textured material that resembles leather. The central part of the cover is decorated with a marbled paper pattern, featuring a dense, irregular design of dark brown and black spots and veins on a lighter, yellowish-brown background. A small, rectangular, light-colored label is affixed to the upper left corner of the spine, containing the text 'RMKL' and '1759a'.

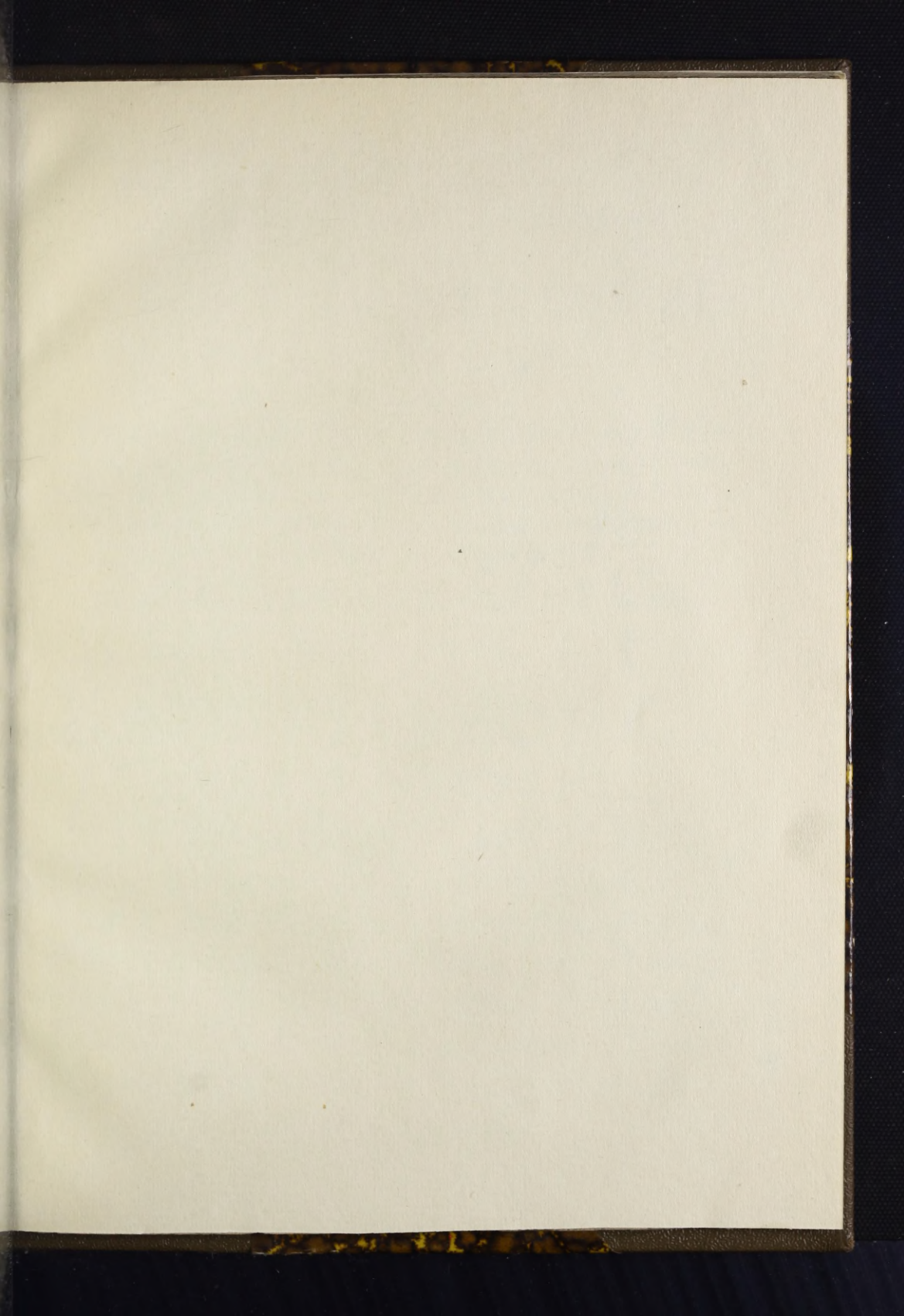
(Telj.)

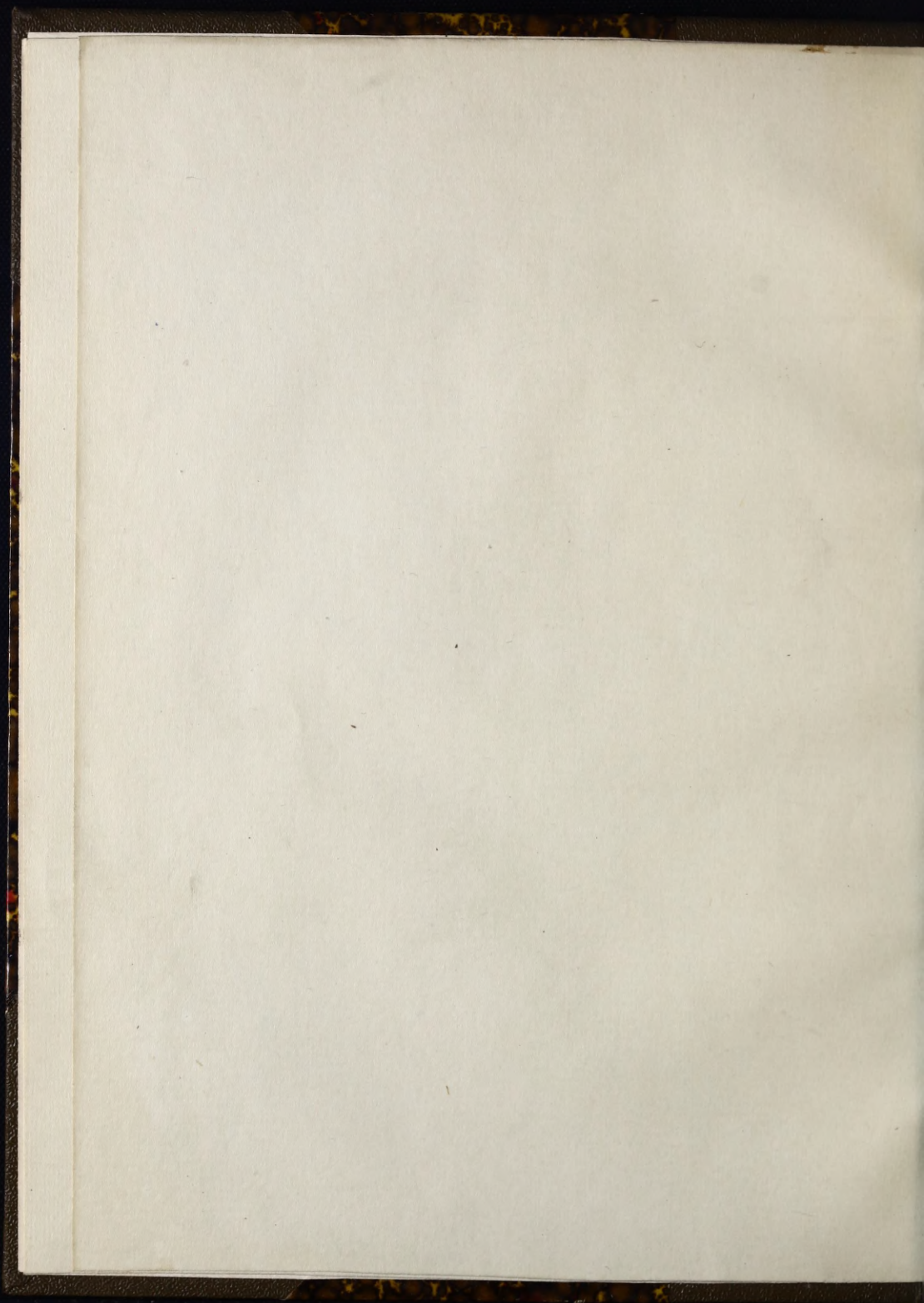

1452a
Régi Uri Méltósággal fénlő,

Az Ellenkező Dolgok között Meg-

próbáltatott

BÁTOR ELME'NEK GYÖZE-

DELMESSÉGE.

Mellyet,

*Nemzetének 's édes Hazájának sok változási között
való Állhatatosságában, Nagyságos Uri Származásában, Uri Há-
zának bölts Igazgatásában, Nemes Erdély Országának terhes Gu-
bernálásában, és végre emlekezetes Halálában, mint világos pél-
dában, mindeneknek látni 's tudni hagyott,*

A' MÉLTÓSÁGOS GRÓF UR,

L O S O N C Z I

BÁNFFI GYÖRGY

URUNK Ö NAGYSÁGA;

A' Felsőleges Római Császár Koro-
nás Királyunknak és Kegyelmes Urunknak ó Fel-
ségének, belső Tanács Ur hive; és Erdély Orszá-
gábā lévő Guberniumának Gubernátora; Nemes
Kolos és Doboka Vármegyéknek Fő Ispánnya;
Kolosvár Városának Fő Kapitánnya; a' Refor-
máta Ekklesiáknak és Scholáknak nagy

Osztópa 's Táplálója.

12

A KI vőtt eredetet, az igen régi nagy Uri BÁNFFI Familiából: Mellyben édes Attya volt a' Méltóságos és Nagyságos Ur BANFFI DIENES; a' bolog emlékezetű Méltóságos Erdélyi Fejedelemlnek Apaffi Mihálynak belső Tanács Ur hive; Kolos és Doboka Vármegyéknek Fő Ispánnya; Kolosvár Várofsának Fő Kapitánnya: És az előtt való Fejedelmeknek is Tékintetes, Feles és Ditséretes maga-viselésével, kiváltképen a' Felséges Római Csáférhoz való gyakor Követségben hasznoson forgásával volt kedves szolgálattokban. Öreg és Nagy Attyai és Öfi vőltanak, BÁNFFI MIHÁLY, GYÖRGY, és DIENES, nagy Méltóságú Urak. Minekelőtte pedig ez a' Familia BÁNFFI nével neveztetett volna, vőltanak benne sok BÀNok, de Lofonc; mint BÀN ISTVÁN, LÁSZLÓ, és többek; mind Feles, Nagy Emberek, és Uri virtusokkal tellyesek. Sőt ezen Méltóságos Familiából vőltanak BÀNok, Püspökök: Palatinus-is vőlt egy BÀNFI JÁNOS, Szapolyai János Király idejében. Édes Anyja vőlt BORNEMISZA KATA; Bornemíza Pál, Váradi Fő Kapitány és Bihar vármegyei Fő Ispán Leánya; ki az Erdélyi Fejedelem Afkomnyal-is, Méltóságos bolog emlékezetű Bornemíza Annával, vőlt egy testvér: E' Nagy Nemes Véréből, a' Méltóságos Ur Aranyos-Medgyesen bujdosásban külettervén, lőtt Szüléjinek egyetlenegy gyönyörűség. Minekutánna pedig édes Attyának e' világból komorú halállal kellett ki-múlni; Méltóságos édes Anyja emlékezetes komorú Özvegségében is semmit el-nem mulatott benne, hogy édes Attyának egyetlenegy Fia felől még élteben kezdett és bőszen intézett neveltetést tellyes igyekezetével elő mozdítsa, mind a' Éép tudományok, mind a' jó és ilyen Uri Magot illető kegyes erkölcsökre nézve, nevezetes tudós Tanítóknak vigyázások és oktatások alá bortsátván; mind addig, míg következendő életének jól folytatására azok által illendő fundámentomot vete, mellyel Hazájának-is és Urának hasznoson szolgálhatna. Annak idejét elérvén pedig, ugyan jól nevelő édes Anyja, és Méltóságos Attyafiai tanácsok-

tanácsokból, lőtt első Házassága DANIEL SOFIÁVAL. Tekintetes Ur Daniel Mihály Uram hajadon édes Leányával: Kítől föléltetett BÁNFFI SUSÁNNA; a' kit édes Anyjával együtt nem sokára Isten magához el-fölított. Második Házassága volt Gróf BETHLEN KLÁRA Affkonnyal, a' Méltóságos Bethlen Gergely Ur édes Leányával. Kivel való életében a' jó Isten az ő Uri Házát feles Magzatokkal, Fiakkal és Leányokkal megáldotta. Kik között, Gróf BÁNFFI ANNA, a' Méltóságos Gróf Székely Ádám Ur Házastársa; Gróf BÁNFFI FERENCZ, GERGELY, ÉVA, JÓSEF, és BORBÁRA, a' tsendes halál által e' világból ki-múltanak. Élnek pedig Isten áldásából az Ekklesiának dífere és édes Hazánk nagy reménségére, Édes Uri Attyán mostan kesergő Gróf BÁNFFI KATA Affkony, a' Méltóságos Hadadi Velelényi István Ur ő Nagysága Házastársa: A' fétét gyáfkban méltán és el-felejtethetetlenül kesergő Gróf Ur-Fiak, BÁNFFI DIENES, és GYÖRGY: És e' boldogtalan időben igen nagy árvaságban el-maradt ferelemes Hajadon Leányi, Gróf Kis-Affkonnyok, BÁNFFI MÁRIA, KLÁRA, KRISTINA, SUSÁNNA. És így, Méltóságos Uri Házának mind eddig meg-maradt szép Oklopi 's Reménségi között magát GYÖZDELMESSÉ tette. Körökezett pedig, hogy a' Méltóságos Ur Feles és Tekintetes maga-viselésével, Tudós és BATOR ELMÉ FÉVEL alkalmatosságot adna arra, hogy Nemes Erdély Országától, és annak minden Státusitól egyenlőképen GUBERNÁTORNAK válaftatnék. Mellyben midőn XVI Ektendöket az Hazának főképén való változasi között-is ditséretesen el-töltött volna; Életének szép virágzó idejében, Nemzete, 's Hazája, és Nagy Házának fomorúságára, véletlenül és tsudaképen, a' maga orvosoltatási között, halálra vált. Mellyet e'febe wévén: mind a' maga Házáról kegyes rendelésekertött: mind az Ekklesiáknak és Collegiomoknak fámokra, Uri Fő-téteményt és nagy emlekezetet hagyott. Végezetre pedig, Felsőges Urától 's Királyától, az Ő Felsőge Fő Generálisától

a' Méltóságos Erdélyi Commendánstól, az Haza Nagy Rend-
deitől, és kedves Haza-népétől el-bútsúzóván, Tefőnek El-
temettetését mindenképen el-rendelvén, Lelkét Istennek meg-adta:
M. DCC. VIII. Eőztendőben, Szent András Havának 15-dik
napján; Életének XLVII-dik Eőztendejében: Nagy Sze-
ben városában.

Illyen fok karban álló dolgait pedig e' Méltóságos Urnak,
mint Bátor ELMÉNEK meg annyi Győze-
DELMESSÉGEIT, kötelesen és háládato-
son e' Magyar Verseken le-tötte,

A' Nagy Enyedi Collegium.

A' BÁTOR ELMÉNEK GYŐZÉDELMESSÉGE
AZ ELLENKEZŐ DOLGOK KÖZÖTT,

A Természetnek rendin.

Ki meg-tekinti maga önnön magát;
Lelkébe bé-nyomott Termézet világát,
Mint Bölts Teremtője nagy bötsü Jószágát,
Kivánnya meg-tudni Lelke valóságát.

Önként ki-tanúlja, mi légyen, a' Lélek

Maga itt a' Mester; ki így szól: Im élek,
Vannak én magamban olly bizonyos jelek,
Kétség koczkájától egy fél nit sem félek.

Tagadgy kételkedő bár mindent világon,

Testem-is pereld el Törvény' s' Igaságon:

Nem bánom, ha fémbe fogz, hogy, némelly dolgon
Gondolatom tsügg; De ugyan nem áll ágon.

Nem tehedd azt soha, hogy ne gondolkodgyam,

Egy szempillantásig vagy tsak hogy aludgyam.

Azon vagyok, miként a' dolgokat tudgyam,

Jól értsek, akarjak, 's Fő Jómiban nyugodgyam.

Tudd-meg, ha nem tudtad, hogy illy gondolatban

Áll a' Lélek 's Elme valósága abban,

Kivánnya esmérni maga magát, mint van,

Kitől vagyon, mint él nem régi házában.

E' gondolat míglen magát tsak magára

Fordíttya, és onnan Teremtő URára;

Mi az Igaz, 's mi Jó, reá talál arra,

'S azzal edgyesítő mesterfég úttyára.

Mikor az Igazat 's a' Jót fel-találta,

Bátorságot vévén; olly partra állatta

Lábait, az honnan habját Bátran látta

Világ tengerének, 's semmiben hajtotta.
 Így a' *Bátor Elme Győzedelmeskedik*,
 Míglen az Igaztól 's Jótól birattatik:
 Jól folynak dolgai, semmin nem bánkodik:
 Ez esmérlet által járván meg-nem botlik.
 Mert a' mi nem igaz, azt könnyen meg-veri;
 A' mi nem jó, tölle azt hátra téríti;
 Ellenségi ellen magát úgy kézíti,
 Azok sereginek fejét meg-éledíti.
 Első 's belső bajnok lakozik testében,
 Mellyel Teremtője szoros edgyeségben
 Szerkeztette vólt, hogy mint élő műhelyben,
 Ebben tegye tisztit, míg vér forr 's foly szívben.
 Ez a' Természetnek egy titkos tsudája:
 Mint légyen Elmének Testtel alkuvása.
 A' tüznek a' vízzel nagyobb barátsága,
 Mint e' különböző két természet dolga.
 Külső sértegető tövis már melleleg,
 E' testi világban mind hideg 's mind meleg;
 Vélek élni nehéz, azok nélkül beteg:
 Itt a' mézzel még eg vagyon elegyesleg.
 Más az: ez életnek javaihoz fokott
 Test, ha ínye 's kénye fzerint való jókot
 Nem lát, jószágában söt változásokat
 Ér, legottan érez bús indulatokat.
 De a' *Bátor Elme*, ki azokkal jól él,
 Hogy más kézre kelnek, soha azon nem félt;
 Felsőbb akarattól függött az, úgy ítélt:
 Sok kints, mint bilints közt, ezért ő nem henyélt.
 Nem illő komorság, vagy nem igaz vígság,
 Ollykor ha érte, egy 's más indulatóság,
 Rendbe vötte dolgát az Igaság 's Jóság.
Győzedelmes Elme ez, vólt itt Bátorság.

A' BÁTOR ELMÉNEK GYŐZEDELMESSÉGE
AZ ELLENKEZŐ DOLGOK KÖZÖTT.

A' Kegyelemnek rendin.

V Allyon a' Bölts Isten kezének munkáját,
Mindennél nemesebb teremtet állattját,
Mind el-ronttya-é, az ember alkotmányát?
Ékesgeti inkább romlott állapottyát.

Vallyon az Értelmet és az Akaratot,
Mellyekkol a' Lélek már fel-ruháztatott,
Ítélet tételre készült 's oktattatott,
Semmivé tézi-é az illy Gondolatot?

Söt *Kegyelemeinek* kintsét 's gazdagságát
Itten mutogattya, 's örzi, mint tárházát;
Látván idegenre állni illy jószágát,
Nem sajnálja Fia vére ki-omlását.

Égre emelkedett ábrázattját vallyon
Emberi testnek, hogy lelke lásson 's halljon,
Az Isten híjába adta-é, hogy álljon?
Söt, hogy Magának itt Templomot formáljon.

E' Bátor Elmét így kedvelvén az Isten,
Győzedelmeskedik ellenkezők ellen;
Kegyelem Könyvében értvén azt bővebben,
Sok szenvedési mint esnének édesbben.

Győzedelmeskedik; mert Isten tanácsát
Helyén hadgya, és bé-vézi tanítását:
Az Isten-is adgya néki fok áldását,
Kezén tarttya éltét, létét és mozgását.

Ha háborúságos ideje érkezik,
Nem tsugged-el; bátran Istenében bízik;
Ha kintse, józága kezéből ki-esik,
Szerentse változik; ingyen sem irtózik.

Kereft alatt lévén, ha kélk az óra,
Mellyben élvel várja, hogy fordúljon jóra
Olly homorú dolga; itt-is van jó íra,
Békességes-tűrés az, tött vólt éert arra.
Sok sebeket vézen, mint vitéz az harczon,
Mind végig és vérig harczolván világon;
Kit Istenhez hittél hogy meg-hódoltasson,
'S könyörgéssel Istent Győzzön, azon vagyón:

Győzedelmesbnél ez Győzedelmesb Vitéz.

Ugyan-is, két féle tábort ha ki meg-néz,
Ha meg-harczol, lévén fegyveren minden kéz,
Vagy egy el-esik, bár páisok légyen réz.

De a' hivek harczán nem így van ő dolgok:
Nem vezhet-el egy-is, nem lesz nekik híjjok.
Más az: Istent Győző fegyverek 's hatalmok
Nagy hadaknak sints illy; Hit 's Könyörgés azok.

Ez harcz után edgyé lesz Lélek a' Testtel,
Engedelmeségre hódoltatván hittél,
Bir Lélek a' Testnek érzékenységgel:
Bátor Vitéz, meg-vitt ez ellenféggel.

Termézetnek első szép világossága,
És a' Kegyelemnek meg-frisseltt világa
Itt edgyé lött, mellynek már hathatósága
Szemét illetvén, le-húll annak hályoga.

Itt nyílik-fel a' Éem, 's itt titkok mélységét
Láttya örök Isten végzése éerttségét,
A' Teremtésben bölts célja éerint végét,
Szem 's fül formálásban látzó ditsőségét.

Mind ezekben erre nézett a' Bölts Isten:
Hogy a' Bátor Elme Győzedelmes légyen,
Öltözvén fegyverbe ellenfégi ellen;
Nemes harcza végén, hogy Koronát végyen.

ELSŐ ALKALMAZTATÁS,
Az Ellenkező Dolgokra nézve.

Példáját ha látni e' *Bátor Elmének*
Kivánod, Kerekyén Olvasó! senkinek
Ne kedvezz, ne hidgy itt; sőt a' *Termézetnek*
'S *Kegyelemnek* rendin nézd dolgát *Elmének*.
Lásd, egy *Bátor Elme* mint viselte magát;
Kinek a' *Termézet* 's *Kegyelem* világát
Böven adta Isten, mellyel minden dolgát
Igazgatta, 's látták fokon *Bátorságát*.
Fel-találad ezt a' *Méltóságos Urban*,
Losonczi *BANFFI GYÖRGY* Gróf Gubernátorban;
Ki *Bátor Elmével* élteben, holtában
Győzedelmeskedvén, ment nyugodalmában.
Kit mind a' *Termézet* úgy formált 's alkutott,
Mind a' *Kegyelem* úgy nevelt és tanított,
A' mint az időhöz illett 's kívántatott;
Győzedelmeisége mindenütt láttatott.
Vegyük-fel elsőben itt a' *Termézetnek*
Rendit: imez *Ember* a' maga *Lelkének*
Valóságát tudta, hogy *Gondolat*; mellynek
Javaival él, 's ezt nem hadgya senkinek.
Tudta ehez képest, nintsen hatalmában
Semmi; azért nem-is tartott birtokában
Semmit-is úgy, hogy ha változás dolgában
Esnék, kézen máfnak ne engedné ottan.
Könnyen által látta, mint kelljen viselni
Magát, nehéz idők ha fognak érkezni:
Mód nélkül örülni, vagy szertelen sírni,
Férjfihoz tartotta illetlennek lenni.
Ugyan-is, mint *Embert*, bú, bánat, *bockúság*

Érte; kesergette fok gond, Éomorúság;
 Testében féleket vertt nehéz nyavalyáság
 Ostromlotta, kívül fok féle tsalárdság.
 Nem kezdem Éámlálni, mint lött Éületése;
 Bújdosásban jajjal világnak közöne;
 Attya halálával árvaságra kele,
 Kit a' gyázos Anya nagy gonddal nevele.
 De Skólában talált vólt olyan Mesterre,
 Ki ama' Bölts és Nagy Mester leczkéjére,
 Édes Attya helyett Éelid Termézetre
 Tanította, igaz keréktyén életre.
 Skólából ki kelvén, éltében ütköző
 Sok gonofi árja ottan hogy nőtön nő,
 Paisúl itt, a' mit tanúlt, vötte elő:
 Így vólt Bátor és Bölts Győzedelmeskedő.
 Sokképen változván idővel a' dolgok;
 Tízteiben járó fok igazgatások
 Szédítették ugyan, néha a' fok gondok;
 De, hogy jobbra 's balra térjen, nem vólt olly ok.
 Ez háborús Haza Ellenkező Éele
 Éltte minden réndin illy Elmét érdekle,
 Mig ereje 's élte köz jóra el-kele;
 Már Győzedelmének jutalma van véle.
 E' világon illy fok Ellenkező fergen
 Ha Győzedelmet vött; ámbár Teste földben
 Fekszik; de koporsón Győzedelmet véken,
 Az utóló napon állván por feliben.
 Győzedelmes Elme! vedd-el már a' pálmát:
 Meg-faratt Test! birjad koporsód sir halmát.
 Emlegeti fok nép élted diadalmát;
 Fizesi fok idő jó munkád jutalmát.

A' BÁTOR ELMÉNEK GYŐZEDELMESSÉGE
BATOR ELMÉTŐL VALÓ SZÁRMAZÁSBAN,

A' Természeteinek rendin.

SEnki itt ne vélje, mintha néznénk arra:
Hogy, mint Testnek Testből van formáltatása,
Ugy lenne Lélektől Lélek Éarmazása.

Az igaz okosság ezt nem úgy taníttya.

A' Testet részekről részekre oſzthatom,
Edgyik részkéjét máshoz ragaszthatom;
Ha ezt kifsebbítem amazt Éaporítom:
Lelkemről ezeket nem lehet mondanom.

Mert, akar gondoljad a' Bátor Elmétől
Származott jó Elmét; akar ama' felől
Szólj, a' Bátor Elme Éarmazott a' mellytől;
Nem ÉölhatÉ mint Testről sem arról, sem erről.

Ez-is oka annak: mert a' Lélek soha
Nem Éaporodhatik, sem fogy valósága;
A' teremtés rendin van bizonyos Éama:
Oſzolhatatlanság annak ő formája.

Azt se véljed Ember, bár jól meg-tekintsed:
Hogy másénál volna aláb-való Lelked;
Jobb sem vólt másénál, bizonynyal el-hidgyed,
Mikor Teremtődtől idejében vőtted.

Mert a' Éabados UR nem oſtott egyebet
Egy arántabb, mint a' gondolkodó Lelket:
Ha egynek, mint másnak, adott volna többet;
Tagadnám mindgyárt a' Lelki-ésméretet.

Hát ennyi fok Lélek miért különböző?
Mennyi Ember, annyi Természettel élő;
A' mire Éoktatták, tsak arra fíet ő,
A' minémü dolog kinek-kinek tetſző.

Szerzik ezt a' dolgok sok külömbfégei,
 Mellyek körül Elme Éokott forgolódni.
 Seb-helyeit Éokra katona Éemlélni;
 A' juh pásztor pedig juhait Éámlálni.
 Mivel pedig Lélek lakozik a' Testben,
 Ki örzi azt, lévén olly edgyesülésben,
 Mellynél nagyobb titok nints a' Termézetben;
 Gondviselés kell itt legnagyobb mértékben.
 Ugy vagyon, a' Lélek kíván dajkaságot,
 'S jól neveltetése Testnek fárattságot.
 Ugyan is nézz-el bár egyéb állatokat,
 Termézet legottan jázdra botsátott.
 De más úton mégyen itt az Ember dolga:
 Mert minekelötte állana lábára,
 Böltsö kell nékie, 's bé-takaró póla;
 Kézen hordoztatik, 's jár tsak tsúfva 's máfva.
 Hogy azért Házában a' *Bátor Elmének*
 Illy gyenge Magzatú jól neveltessenek,
Elmében magvai a' jó Böltséfének
 Meg-ne fajtassanak tövisitöl Testnek;
 Szükség, hogy kövesse jó Atyai tífít;
 Avagy Tanítókra bizza ő Magzatit:
 Minthogy a' Skóla jó Erkölsökre kéfít,
 Sok jól nevelt *Elmét* virtussal ékesít.
 Mert, hogy *Bátor Elme* légyen egy út arra:
 Ha jó társaságban, 's nem tsak ő magára
 Lézen a' gyermeki *Elme* gyakorlása;
 Akkor, mint vezéő fál, hajol ő a' jóra.
 Ide való az-is: jó vér mértéklése
 Ha ment az Atyáktól Fiokra mind rendre;
 A' *Bátor Elmétöl* termett *Bátor Elme*:
 Leffé Éármazás rendin így-is *Győzedelme*.

A' BÁTOR ELMÉNEK GYŐZEDELMESSÉGE

A' BÁTOR ELMÉTŐL VALÓ SZÁRMAZÁSÁBAN.

A' Kegyelemnek rendin.

Gondolj Természeti világot elmédben,
 Virtust és Tudományt gondoló lelkedben;
 De a' mi füükségesb dolog ez életben,
 Arra meg-nem tanít, hogy meheš az Égben.
 Mert az igaz Isten mint ment békešsége
 A' bünös emberrel, 's hogy nézhetett erre,
 Ki az Isten képét egyšzer le-vetkezte,
 Törvényét meg-šegvén éltét el-vešztette:
 Meg-hólnak élete és elevenšége,
 Újjá-šületése hogy lött, 's idvešsége,
 Termézet világa nem tanít-meg erre;
 Tsak Isten, e' titkot a' ki meg-šejtette.
 Honnan jöjjön a' űél, 's hova mennyen višűza
 El-járván a' földet, űenki nem tudhattya:
 Az érzékenyšégek úttya nem taníttya;
 Nints ki ki-találja ezt, ámbár nyomozza.
 Kit Isten újjá űült, így van annak dolga:
 A' Szent Lélek űele mikor fűvall arra,
 Lélektől, űem vértől nintsen űármazása;
 A' lelket Szent Lélek egyedül újjíttya.
 Ugyan e' Szent Lélek űüli a' jó hitet,
 Öntvén a' lélekbe igaz ešméretet,
 Buzgó, igaz, okos és űent űeretetet;
 Melly, végre Istenben nyugovášt űerezhet.
 Melly űivben e' Jónak űerelme meg forrott,
 A' más űivekre-is abból ki áradott.
 Mert a' Jó mindenkor másokra-is ošzlott:
 A' űeretet többek között lenni űokott.

Közelebb valókkal 's maga kedvesivel
Közli e' Jót minden tellyes tehetséggel:
Elsőben azon van, hogy Háza-népével
Ezt kiki közölje édes Gyermekeivel.
Ezt mivelték, láttuk, a' nagy hitű Atyák;
Ádám, Ábrahám ezt Fioknak meg-mondták,
Mit igert az Isten: a' Fiak 's Unokák
Hitték, 's Attyok Hitek nyomdokát nyomdosták.
Igy nyíltak-ki oztán idővel a' Skólák;
Az hol élő nyelvel ezent tanították.
Még a' Pogányok-is e' rendet tartották:
Ők-is a' mit tudtak, kézről kézre adták.
Sőt az Övéire kinek nem vólt gondgya,
Például ki-törték. És már innen mondgya
Az Apostol-is, hogy, Ki maga Házára
Nem visel gondot, az hitit meg-tagadta.
Igy az hitetlennél alább betsültetik,
Ingyen ki Házáról nem-is emlekezik;
Köz tíftségre töle nem-is méltóztatik,
Kitől maga Háza nem rendin biratik.
Ugy-is van: mert a' mit a' Termézet tanít,
Ugyan-azonra itt a' hit nagy útat nyit;
Christus Szereteti, melly ide igazít,
Ezent követőknek idvességet készít.
Az hát a' Méltóság, melly az igaz Hitben
Nevelte Magzatit Isten félelmében:
Azért reménfége lehet életében,
Hogy hólta után-is élni fog ezekben.
Miképen a' nyilak az erős kézívben,
Ugy vannak az Ifjak az illy Ház keblében.
Bóldog ember, a' ki illyeket tegzében
Rakhat; mert a' harczon nem esik fégyenben.

MÁSODIK ALKALMAZTATÁS,

A Bátor Elmének Bátor Elmétől való

Éarmazására nézve.

HOgy e' Méltóságos B Á N F F I Familia
Bátor Össeivel fénlő vólt valaha :
'S hogy a' Bátor Elmék nemes Éarmazása
Fírófíra Éállott ; B Á N F F I G Y Ö R G Y egy példa.

E' Familiának Monumentumira,
Nagy Tízteket vífelt régi Ágaira,
Nem czélom, hogy mennyek. Közlebb édes Attya
Bátor Elméjéről Éól mind élte 's hólta.

Édes Annyának is nagy Bátor Elméje
Vólt, mellyel keserves árva özvegyfége
Szomorú nagy terhét, tsuda ! mint vífelte,
Sok változás Éele minthogy Érdeklette.

Edgyetlen-egy Fiát bújdosásban Éülte
Aranyos Medgyesen ; kit, nem sok időre
Árvaságra kelvén, jaj 's baj közt nevele,
Míg a' Skóla végre Férjfiúvá tőtte.

KétÉer e' jó Anya e' nagy Urat Éülte ;
Ki-is édes Annyát jól meg-betsülőtte,
Mint ki jó erköltsben őtet fel-nevelte,
Es Éép tudománnal fel-Éekesítette.

Mikor jutott vólna ifjú virág korra,
Nem ment-el Annyától, sem a' Házaszágra
Nem adta magát, sem más Hivatalokra ;
Hanem a' Tanúlást elsőbnek tartotta.

Íly Nemes Elmétől való Éarmazását,
A' jó erköltsökre való Éoktatását,
Állhatatósága vallja Tudományát ;
Mert mind addig tanúlt, míg el-Éerte czélját.

Ugy

Ugy ment Házaságra, 's lött-is jó gyümöltse;
Mert Fiak 's Leányok kedves Zép serege
Ugy vagyon Házában, mint annyi tsemete;
Kikenn örvendezett életében ő Zive.

És mint Bátor Elme, arra igyekezett,
Jól neveltetnének Gyermeki, 's keresett
A' jó erkölcsökre Zoktató Böltseket,
Talált-is, és tartott Ő jó Mestereket.

Ugy hagyta Gyermekit, hogy, mint élő-fának,
Mélyen gyökeret vertt bokros cziprusoknak,
Ágai ágakra Zaporodhassanak,
'S minden virtusokkal virágozhassanak.

El-hagyta, úgy vagyon; de vagyon értekek:
Itt már a' van hátra, hogy légyen értelmek,
Az Isten félelme légyen böltseiségek,
Házok méltósága hogy terjedgyen benne.

Térj ide hát kiki, nézz ez Uri Házra,
Lofonczí BANFFI GYÖRGY Familiájára,
Erdély Országának Gubernátorára,
A' ki most jajt hagyta Hazánkra 's Házára.

Esmérjük a' jó fát jó gyümöltseiből;
A' kerektýén hitet tselekedetiből;
Mondd-el, valamit tudZ e' Bátor Elméről,
'S ítélj, bár rakd elő, a' mit tudZ éltéről.

Termézet 's Kegyelem ajándékaival,
Meg-gyökerezett Hit fundámentomival
Fénlett, 's gyözte gondgyát nagy Tudományával
Köz Jóra Zületett 's kéZült jó Zándékkal.

E' Bátor Elmének így lött Zármazása
A' Bátor Elméről, dolga bizonyíttya:
Zármazásában-is Gyözedelmes vólta
E' Bátor Elmének magát meg-mutatta.

A' BÁTOR ELMÉNEK GYŐZEDELMESSÉGE
ORSZÁG IGAZGATÁSÁBAN,

A' Természetnek rendin.

NEm kitsíny ditséret bőltsen igazgatni
Tsak egy Nagy Házat-is, és úgy kormányozni,
Hogy abból reménység tudgyon nevedetni
Országra, 's más előtt Lépen tündöklenni.

Mennyivel inkább, ha mikor hivattatik
A' nagy Bátor Elme, 's reá bizattatik
Egy Orzágnak dolg, 's erejéhez bízik,
Hogy azt jól birhassa, azon igyekezik.

Hát ha meg-gondolod ezen Elme felől,
Kinek ugyan árad gondgya kívül 's belől,
Soha el-nem fogynak a' bajok e' mellől;
Söt fokzor hátul viz, tűz van pedig elől.

Itt válik-meg nyilván, mi a' Nemes Elme,
A' midőn sóhonna nintsen segedelme,
Még-is ennyi gond közt nints semmi félelme,
De mindeneken van fényes Győzedelme.

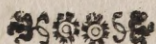
De, óh vajki sokan itt meg-tsalatkoznak,
Fejedelemségről kik úgy gondolkoznak,
Hogy azzal magoknak nyugodalmat hoznak;
'S ha azt el-érhetik, henyélve lakoznak.

Holott senkinek nints kissebb tsendessége,
Ellenben pedig több töredelmessége,
Mint ki egy Orzágnak Feje 's ékeisége,
És a' ki mellett van ennek vezérlése.

Némelly maga felől meg úgy gondolkodik:
Hogy ha Ország kultsa kezében bizatik,
Minden Szabadságra ezzel út nyittatik,
Akarmi dologra hatalom adatik.

De egy köz Embernek nagyobb Szabadsága,
 Szabadon foly néki minden mulatsága,
 Jár, kél, kereskedik, és minden ő dolga
 Arra néz, hogy néki teljék kívánsága.
 Mások ebben tartnak igaz Uraságot:
 Hogy ha elérhetik ök a' Királyságot,
 Mások ellen állnak minden bosszúságot;
 A' kinn mint akarnak, úgy téznek birságot.
 Sőt a' bosszús *Elmét* le-kell annak tenni,
 A' ki Ország gondgyát fel akarja venni:
 Alatta valókat, nem rendi, meg-enni;
 Mint az Atya, nekik úgy kell meg-engedni.
 A' *Bátor Elmének* de jó nemző Atya,
 Termézet világa itt dolgát folyrattya,
 A' *Győzedelemnek* úttját meg-mutattya,
 Mellyen menvén, végre haznát-is láthattya.
 Mert a' *Bátor Elme* dolgát meg-gondolja,
 Maga hivatalát ezesen fontolja:
 Hogy már nem magájé, azt ő fel-találja;
 Hanem Országájé, 's annak-is ajánlja.
 Házát 's minden javát immár meg-tagadgya,
 És magával edgyütt Országának adgya,
 Azért amazokat ő mind hátra hadgya;
 Hogy így-is leheffen Ország jobb Hadnagya.
 Ez az Igasságot nem temeti porban;
 Sőt mint jobban tudgya, állattya jó karban:
 Igazat hamissal nem ültet egy forban,
 És a' büntetésben jár az igaz útban.
 Magát kötelezi Ország Törvényére:
 És minden fegyverét viseli a' végre,
 Hogy népét viheffe kívántt békeségre;
 A' melly, úttja légyen *Győzedelem-ségre*.

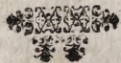

A' BÁTOR ELMÉNEK GYŐZEDELMESSÉGE
ORSZÁG IGAZGATÁSÁBAN,

A' Kegyelemnek rendin.

S Enkit jelesb nével Isten nem nevezett
Emberök közt, maga után sem fejezett,
Mint nagy Méltóságra kiket el-jegyezett;
A' név rájok mintegy az égből érkezett.
Még a' Pogányok-is ezent meg-esmérték;
Magyistrátusokat Isteniktől kérték:
Hív tisztségek után ha halálok érték,
Az Istenek közzé bé-ültetni merték.
Szent Pál Apostol ezt böltsebben meg-írta,
Hatalmaságokról mikor azt mondotta,
Hogy azok Istentől vannak, 's javallotta
Érték könyörögnünk; és azt tanította:
Hogy minden rendbéli Hatalmaságokért,
Ha Éintén pogányok lesznek-is, éltekért
Azt el-ne múlassuk, meg-maradásokért;
Ha Éállást, nyugalmat élttünk alattok ért.
Mennyivel inkább hát az olly Méltóságok,
Kik Isten népe közt azért Uraságok,
És arra fordítyák minden Királyságok,
Hogy a' hív népeknek legyen boldogságok.
Itt immár a' Bátor és neimes *Elmének*
Láthatni nagyságát Éép Győzedelmének,
És ki-tündöklését nagy bölté érrelmének,
Midőn mindenkben meg-felel nevének.
Mert Isten beÉédét igazán hallgattya,
Sőt még másokkal-is azont hallgattattya,
Annak akadályit mind ki-írtogattya,
Tízta folyásának úttját tiztogattya.

Azon van, hogy Isten orzága terjedgyen,
 És hogy hajó-törést népe ne szenvedgyen,
 Kivált' lelkiekben; hanem hogy engedgyen
 Istenének, 's benne mindenkor örvendgyen.
 Mind künn 's mind benn a' jó rendnek meg-tartója;
 Az el-fordúltaknak helyre állatója;
 Szegénynek, gazdagnak igaz párt-fogója,
 Ö igaságoknak ki-felgáttatója.
 Igaság követés néki-is kedveség;
 Nem-is kell Istentől egyéb, tsak böltsefég,
 Mellyből sok népére fázmazzék békefég,
 Minden rendek között fénlék az edgyefég.
 Salamon Udvara vólt ennek Skólája;
 Maga pedig híres mutató példája:
 Nem vólt a' Szerentse néki mostohája;
 Még-is böltseféget kért Istentől faja.
 Kegyefég, Igaság az hol taníttatnak,
 Annak eszközei tölle meg-tartatnak,
 Söt fámokra nézve faporíttattatnak,
 Szép adományival meg-gazdagíttatnak.
 Ugymint, Istenének épít Templomokat;
 Az hol pedig vannak, viseli gondgyokat:
 Skólákat, 's azokban rendel Tanítókat,
 Jó felgálatyokért meg-adgya jussokat.
 A' Tanulókhöz-is nem lehet mostoha;
 Nem fediti fejét a' fősvényfég doha:
 Mindenben Istennek meg-friffelte koha,
 Azért Istenétől nem-is áll-el foha.
 A' ki így gubernál Gubernátorságban,
 És így királykodik ö Királyságában,
 Istenére vigyáz Uralkodásában;
 Gyözedelmeskedik minden ö dolgában.

HARMADIK ALKALMAZTATÁS.

Az Országnek Gubernálására nézve.

Látók ez *Elmének* nemes Éarmazását,
 'S Ellenkező Dolgok között diadalmát:
 Lássuk Hazájának már igazgatását,
 Szenvedési közt-is meg-óltalmazását.

A' *Győzedelemre* itt-is mint mehetett,
 Annak el-érése miképen lehetett,
 Illy drága nagy jóra Éert hogyhogy tehetett,
 Hallgass rá, meg-mondom, erre hogy léphetett.

Kegyes Fejedelme Hazánknek meg-halván,
 Neveletlen Fia tölle el-maradván,
 Ebből nem kis kárát édes Hazánk látván,
 Ha foká így lenne mintegy ugyan árván:
 Gubernátor felől azért gondolkodik,
 Gyűlést hirdet, 's kiki azon okoskodik
 Kit válaÉzon: 's végre hogy így tufakodik,
 BANFFI GYÖRGY Urunkon minden megnyugozik.

Azért Fő rendei e' Nemes Hazának,
 Ez Hazában lévő mind három Státusnak
 Emelik 's esmérlik Gubernátoroknak,
 Rá néznek Éemei mind kitsínynek 's nagynak.

Itt nyílt-ki mezeje e' *Bátor Elmének*,
 Hogy fénljek fúgára Éép tehetségének,
 Nagy dolgokra termett Uri termetének,
 Tündököljék haÉzna nagy *Győzedelmének*.

Lön tágas úttya-is arra, hogy ki-adgya,
 A' mit tanúlt mástól, azt el-ne tagadgya;
 Söt még másoknak-is jó példájúl hadgya,
 Hogy már nem magájé ki a' nép Hadnadgya.

Hogy valamit tudott Termézet dolgában,
Mire taníttatott idvesség titkában,
Azt adná-ki Isten' ditső munkájában
Mind a' közönséges Hazának javában.
Nem-is mulatott-el semmit-is dolgában;
Mert ha békefű volt édes Országában,
Nem töltötte Uri idejét hijában;
Hanem minden dolgot folytatott úttýában.
Orzágnak Törvényét soha nem bontotta;
Sőt még bontóját-is gyűlölte 's rontotta:
A' fű igafűgót helyre állította:
Mindennek az övét jól ki-fűgáltatta.
Ez Hazában vannak melly bé-vűtt Vallások,
Igyekezett, edgyűtt hogy légyen állások,
Leheffen alatta tsendes jó fűállások,
Idegenektől-is ditséret mondások.
Az Isten orzáát hiven építette,
Az Ekléfiákat meg-ékesítette,
Collégiomokat böven fűgítette;
Mellynek bizonyfűgát Radnóton-is tűtte.
Hogyha Hábörűfűg tamadt idejében,
Az ellen-állásban Bátor vűtt fűvében,
Nem változtatta-meg fűelelem fűinében;
Sőt végig meg-állott maga hűfűgében.
És így az Istennek maga ditsűfűgét,
Csáfűari Fűfűgnek engedelmeffűgét
Meg-adta, 's mutatta hűv kötelemfűgét;
Mellyeknek-is vűtte fűép kegyelmefűgét.
Mellyeket ekképen mikor tselekedett,
Mint páfűma fa, tereh alatt nevekedett,
Mindent el-követvén addig emelkedett,
Míg ditséretesen Gyűzedelmefűkedett.

A' BÁTOR ELMÉNEK GYÖZEDELMESSÉGE
HALÁLÁBAN, 'S AHOZ VALÓ KÖZELITÉSSEN,

A' Természetnek rendin.

MIként életének minden ö rendiben
Győzedelmeskedik, a' ki *Elméjében*
Bátor; halál annak vígan jut ezében,
A' testről bútsúzik 's költözik örömben.

Ugyan-is, élteben mindent jól intézett,
Mint tölle lehetett, mindennek jót szerzett,
Jó példa-adással mások előtt fénlett,
Minden ö munkája igazsághoz illett.

Le-fekete 's fel-költe, minden ö környüle,
Nap enyészete, 's több *Termézet'* törvénye,
Edgyik Nemzetségnek más után menése
El-kerülhetetlen óráját beállta.

Illyen nagy változást *Termézetben* látott
Bölts és *Bátor Elme*, 's arról gondolkodott,
Mint lehesse jobban meg-unni világot,
Hogy érjen nyugalmat talált abban módot.

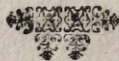
Hogy minapi légyen, 's nem régen született
Új vendég világon, 's alig telepedett
Változó állásán, 's kiktől neveltetett
Nem mekkéről kezdik becélni élteket.

Fel-rója mindennap, maga élte rendi
Mit hoz ö magával, ha kezdi fámlálni;
Ha *termézet* szerint illett iszjadni,
Illetlen nem lesz hát meg-özülni 's halni.

Itt a' *Bátor Elme* magát környül nézi,
Utolsó órája hogy közel, meg-érzi,
Ö temetségére mindenét rendeli,
Szükséges eszközt csak hamar meg-szerzi.

Hogy

Hogy ha maga Házát ez *Elme* Zemiéli,
 Az sem irtóztattya; mert az *Elme*béli
 Kézfégre oktatta gyermekit, 's fél-leli,
 Házát igazgatta jól, minden kedvelli.
 Itt-is már az *Elme* arról gondolkodik,
 Mint hagyhaſſa Házát, jobban törekedik:
 Azért mindent jókor el-rendel, mi tetſzik,
 Minden kedvesinek mit hadgyon, 's mi illik.
 El-nézi e' *Bátran* az Házát 's Orſágot,
 Mellyet tanátsával oktatótt 's hordozott,
 Nem fél, gonóſt mondgyon; mert mindent meg-adott,
 A' kinek mi illett, 's jutalma mit hozott.
 Nem fél, kárhoztatſſa az igazság dolga,
 Hogy el-nyomta vólna; sőt vólt olyan gondgya,
 Meg-fértödés nélkül köz jusnak folyása
 Leheſſen, 's magának vígan ki-múlása.
 A' mint életében ſívében, ſzájában
 Fenn forgott, ki fogna lépni ő nyomában;
 Minthogy másoknak-is hely kell e' világban;
 Akar jót állatni ő Hivataljában.
 Itt-is a' mennyiben rajta áll, 's mint illik,
 Az *Elme* gondgyait hánnya, 's elmélkedik
 Orſágát mint hadgya jobban, igyekezik,
 Mint illik, olly légyen, a' ki válaſztatik.
 Attól ſem fél ſemmit az illy *Bátor Elme*,
Elme Bátorſággal hogy fénlő ne lenne;
 Kit halál félelme, képe ne ijjeſtne;
 Éleſtene inkább ennek *Győzedelme*.
 Hogy ha így éltében *Elme* Bátor 's ſemes,
 Sok ſáraſtó munka néki nem félelmeſ,
 Éltében dolgában Bátor, nem kétséges;
 Hóltá után-is, hidd, hogy ez *Győzedelmeſ*.

A' BÁTOR ELMÉNEK GYŐZEDELMESSÉGE
HALÁLÁBAN, 'S AHOZ VALÓ KÖZELITÉSSEN,

A' Kegyelemnek rendin.

Termézet világa minthogy ad bölts *Elmét*,
A' bölts *Elme* szívnek el-vezi félelmét;
Békeséges türest, 's igazság szerelmét
Ez életben szerzi, 's halálban örömet.

A' Pogányok noha irtóztatóképen
Féltek az haláltól, ök sem egy mértékben,
A' lélekről értvén némellyek böltsebben,
Példákban látván, más sem él fokot testben.

De hogy fok időt mi ezen itt ne töltsünk;
Minden vetélkedést azért hát le-tégyünk,
Természeti Skólat itt most ne kövejsünk,
Halált könnyíthető példákat felejsünk.

Mert már nyilván vagyon, bűnnek halál földgya;
Termézet világa 's példa el-nem bonttya:
Ha Kegyelem szava ötet nem biztattya,
Igaz *Bátorsága* leheffen, nem mondgya.

Igaz az-is, azon *Szent Apótol* írja:
Hogy ember esete hozta e' világra,
A' bünt, 's bünt büntető halálnak fulánkja
Kegyetlenül bánik emberrel kárája.

Igy az idveiség-is tsak egy a' *Christusban*,
Isten 's Ember között egy Közben-járóban;
Ki váltságúl magát övéjéért adván
Meg-váltotta, hogy ne lennének átokban.

Ő lött igazsága minden hijendőknek;
Szentsége pediglen a' *Szentségtelehnek*;
Váltsága lött ingyen a' *Szegény bünösnek*:
Illy gondviselője ő az övéjinek.

Meg-igazulása van ma a' Christushan
 Minden kereszténynek, békesége abban:
 Ki kárhoztathattya ötet dolgaiban?
 Meg-hólt, fel-tamadott, van ma mennyországban.
 Hogyha így van dolgod, óh keresztény ember!
 Isten van te veled, ki te érted egyzer,
 Látván, hogy válladon bűnnek terhe hever,
 Meg-hólt, fel-tamadott, nints már ellened per.
 No hát téged semmi soha ne bánthasson,
 Ennek szerelmétől a' melly el-fakadon;
 Sötinkább éltedben gondod légyen azon,
 Hogy élted az URnak kedvében maradjon.
 Azért, nyomorúság, 's szorongató inség,
 Méltóság, országlás, magasság, se mélység,
 Üldözés, sem fegyver, sem mezítelenség,
 Meg-ne tántorítson semmi vezendőség.
 Ne légyen kegyetlen olyan e' világon,
 Ámbár tüzzel vassal ő ellene álljon,
 A' melly szerelmétől Istennek el-vonnyon,
 A' melly fundáltatott Ur Christus Jéhuson.
 Az a' Bátor Elme, ki ezeket tudgya,
 Tudván mindenkoron maga előtt tarttya;
 Mert az halál által boldogságnak úttya
 Önéki meg-nyílik, 's nem a' pokol kúttya.
 Halálát várhattya Bátran ez illy Elme,
 Igazítván dolgát Házának, ki lenne
 Vezére, 's magzati lévén jól nevelve,
 Bátran koporsóját nézi el-kézülve.
 E' rothadandó test mikoron öltözik
 Rothadatlanságot; akkor Elme bízik;
 Halál diadalma romlik, 's tompítottatik
 Koporsó fulánkja, 's Elme örvendezik,

NEGYEDIK ALKALMAZTATÁS.

Az Halálhoz való Közelítésre nézve.

L Ássuk már, utolsó Győzedelmessége
Mint lőtt az halálon, 's melly nagy lőtt kézsége
E' Bátor Elmének, közelítvén vége,
Testétől, világtól vég bútsú vétele.

Ellenkező dolgok erre készítették,
Szüléi világra ötet erre szülték;
Haza dolga, 's Haza gondgyai hogy érték,
Ez utolsó harczra leg-bátrabbá tötték.

Mihelyt meg-értette, hogy már meg-kell halni,
Menybéli tetfzésen kéz volt meg-nyugodni,
A' Bátor lelkeknek Urának meg-adni
Lelkét, és nagy Bátran életét végezni.

Bátran mindeneknek meg-is beféllette,
Hogy haláltól nem fél; csak hogy emlegette,
Hogy még foglálhatott volna ő Elméje
Országának 's Házának, kiknek haznált élete.

Kevés akadályát, melly volt Elméjében,
Azt-is hatalmason magában Meg-győzvén,
Termézet rendinek engedett itt kézen,
Mihelyt az óra jött, ment vígan örömben.

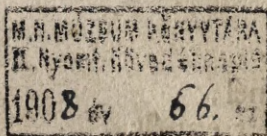
Elly nagy Méltóságban tétetett Embernek
Nem kitsíny próbája lévén Elméjének,
Világtól hogy látta válását lelkének,
Porrá változását ő egész testének.

Tudta kegyes lelke, ennél az életnél,
Világi veszendő, múlandó rosz kintsnél,
Állandóbb életet, 's szebb jókat nyert ennél;
Mellyért életében harczolt, jobb ezeknél.

Nagy próba volt ez-is: hogy szépen ki-terjett
És virágzó Házát árvaságra kellett

Hagyni, 's Éép Hazáját, midőn már érkezett
 Illy siralmas idő! de másként nem lehet.
 Árváknak Attyának Isten önnön magát
 Igérte, és azért ő-is arra Házát
 Bizta óltalmában, és nem vallja kárát,
 Bizonyos ígérlet: ez biztattya dolgát.
 Azt-is tudta: Isten Éokta tsak egyedül
 Elő-állítani azt, ki Éékiben ül;
 Emberi végezés ahoz is nem térül,
 Mint idő változás: ez-is vagyon felyül.
 Nagy próba volt ez-is: mikor meg-gondolta,
 Hogy teste porrá leéz; De meg ímét tudta:
 Hogy Isten Éenteit halálnak úgy adta,
 Testek porára-is gondgya vagyon, mondta.

KereÉtyén Olvasó! Mi a' Bátor Elme,
 Meg-beÉélltük, ki volt, 's mint volt Gyözedelme.
 Ne íteld, hogy többre nem ért keze 's Éeme:
 Többre volt Éándéka, 's meÉÉebb ért értelme.
 Tsudáld inkább, Hazánk illy özönvizében,
 Kétséges időkben hogy olly egyenesen
 Ééljára mehetett. És már mind ezeken
 Túl lévén, jó Nevét tartsad betsületben.
 Szomorkodhatik itt, ha ki meg-gondolja,
 Hogy bútsút vőtt töllünk árva Hazánk Attya!
 E' Éertelen Romlást helyre ki állattya,
 Nagy Isten! minden Éív ezt Éírva óhajttya.

K O L O S V Á R A T T,
 Nyomtatta TELEGDI PAP SAMUEL,
 1709. ÉÉtendőben.

